

MacDonaldas Kalba Tautų Lygos Seime

Britų darbo premjeras sako, kad Kelloggo taikos paktas esąs pilis ore; Tautų Sąjunga turėsianti dar padėti jai pamatus

GENEVA, švencarija, rugs. 4. — Kalbėdamas Tautų Sąjungos seime, Ramsay MacDonald, Anglijos ministeris pirmininkas, apibūdė britų darbiečių vyriausybės politiką tarptautiniais klausimais. Be kita, jis pareiškė, kad pasikalbėjimai tarp Didžiosios Britanijos ir Jungtinių Valstybių jūros ginklų apribojimo klausimais nuėję taip toli, kad iš 20 svarstomųjų punktų jau susitarta 17, ir jis turės vilties, kad netrukus bus susitarta ir likusiais trimis punktais. Pasikalbėjimų su Jungtinėmis Valstybėmis tikslas buvęs priėti prie sutarimo tarp dviejų valstybių pirmiau nei busianti suaukta penkių didžiųjų valstybių konferencija, kurioje kitos valstybės galėsiančios laisvai pareikšti savo pažvalgas ir duoti savo pasiūlymus amžinai pasaulio taikai išlaikyti.

MacDonald pasakė, kad nuo laiko, kai prieš penkerius metus jis dalyvavo Tautų Sąjungos seime, ligšiol įvykė daug atmainų, ir kone visos tos atmainos įvykusios tarptautinės

taikos kėlime ir Tautų Sąjungos autoriteto stiprėjime. 1924 metais suolai čia buvę kone tušti, o šandien jie pilni, svarstymuose jau dalyvaujanti ir Vokietija.

"1924 metais," sakė britų darbo premjeras, "Didžioji Britanija [tuomet Anglijoje Darbo partija buvo pirmą kartą paėmus valdžią į savo rankas] pasiūlė protokolą, kuriuo siekta įsteigti saugumas pasaulio tautoms. Prie to mes dar ir dar grįšime. Tautų Sąjungos problema yra saugumo problema. Kol tautos abejos ir kita kita įtartinė, tol joms bus sunku priimti nustatytas taikos sąlygas ir eiti prie nusiginklavimo."

Nuo 1924 metų, sakė MacDonald, pradėta eiti kitu keliu, ir praeitais metais buvus pasirašyta Paryžiuje "amžinos taikos" sutartis [Kelloggo pakta]. Tai tik esanti pradžia tolesniam darbiui. Tas taikos paktas esąs tik pilis dausėse. Tautų Sąjungos uždavinys esąs dabar pastatyti pamatus tai piliai paremti.

Ir bolševikų Rusijoje pogromai žydams dar neišnyko

Du pogromščikai pasmerkti mirti, keli kiti, jų tarpe so-vieto galva, eina kalėti

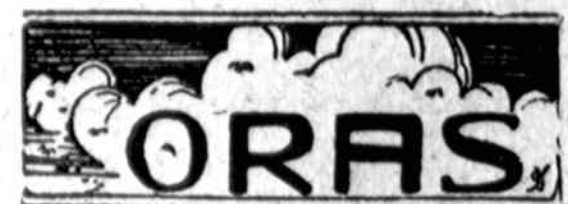
MASKVA, rugs. 4. — Del pogromo žydams, padaryto žydų kolonijoje No. 3, sovietų teismas du pogromininkus pasmerkė sušaudyti, keliis kitus nuteisė įvairiems terminams kalėjimo.

Mirties bausmei tapo pasmerkti pogromo vadai Jefim Dergal ir Ivan Čerban. Kiti du, Ivan Dergal ir Jevsei Dergal nuteisti vienas aštuoneriems, antras penkeriems metams kalėjimo, o po bausmės atsėdėjimo — išstėrimui.

Policijos viršininkas Čaplėnin ir jo padėjėjas Brisitskin gavo po 18 mėnesių kalėjimo, o rajono sovieto pirmininkas Nikolai Poltavsky — metus kalėjimo.

Papa padidina algas Vatikano kardinolams

ROMA, rugs. 4. — Papa Pijus XI padidina algas Vatikane gyvenantiems kardinolams ir einantiems įvairias oficialias pareigas Vatikano valstybė. Algos padidinamos iki 5,000 dolerių metams.

Chicago ir apylinkėse federalis oro biuras šiai dienai pranašauja:

Daugumoj debesiuta; gali but lietaus; vėsiu; mainasis, daugiausiai žiemų vakarų vėjai.

Vakar temperatūra įvairavo tarp 71° ir 88° F.

Šandien saulė teka 6:18, leidžiasi 7:19. Mėnuo leidžiasi 8:47 vakaro.

"Verksmo Siena" Jeruzolime, dėl kurios tarp arabų ir žydų kilo kautynės.

Rusų bolševikai vėl pradėjo kompartijos "valymo" darbą

Jaroslavskis apskaičiuoja, kad ši kartą iš partijos bus iššluota apie 150,000 komunistų

MASKVA, rugs. 4. — Komunistų partija dabar vėl ėmėsi "valyti" savo eiles. Draugas Jaroslavskis, vyriausias partijos valytojas, apskaičiuoja, kad ši kartą, kai valymo darbas bus pabaigtas, iš partijos bus išmesta nuo 8 iki 10 nuosėdų, arba tarp 120,000 ir 150,000 komunistų. Iš partijos metami daugiausiai labiau apsišvietusieji elementai, inteligentija.

Milionierius ir kalėjime budamas važinėjo automobiliu

WASHINGTONAS, rugs. 4. — Išėjo į aikštę, kad aliejaus magnatas Harry F. Sinclair, kuris sėdi savo bausmės distrikto kalėjime, kalėjimo viršininko buvo leidžiamas kasdien pasivažinėti automobiliu, kartu su kalėjimo gydytoju Dr. Morrisu Hymanu.

Iškilus tam į aikštę, visuomenės labo komisija pasirupino, kad milijonieriui kaliniui nebebutų leista važinėti automobiliu.

100 žmonių žuvo tvanuose Indijoje

PESHAWAR, Britų Indija, rugs. 4. — Praneša, kad dideliose tvanuose, kilusiuose Svato valstybėje, daugiau kaip 100 žmonių prigrėdė. Tvanai sunaikino 2,670 namų.

Krito negyvas bedirbdamas anglies kasyklose

HERRIN, Ill., rugs. 4. — Vietos Consolidated Coal kompanijos kasyklose No. 7 bedirbdamas staigia mirtimi mirė Silvestras Barumas, 50 metų amžiaus angliakasy.

GARDEN PRAIRIE, Ill. gaisras sunaikino pašto skyrių ir vieną krautuvę. \$15,000 nuostolių.

MARASOVASARHELY, Rumanija, rugs. 4. — Parako įmonė, netoli nuo čia, įvykė sprogimas, kurio du sargybos kareiviai buvo užmušti.

Du pasazieriai užsimušė aeroplanui susikulus

KANSAS CITY, Mo., rugs. 4. — Vietos aerodrome vienam aeroplanui susikulus, užsimušė pasazieriai C. Absit, 48, ir E. Gotwals, 30 metų amžiaus. Aeroplano pilotas Willis Young užsigavo, bet nepavojoingai.

Aeroplanais kovos su svaigalų šmugeliu iš Kanados

DETROIT, Mich., rugs. 4. — Walter S. Petty, vietos muitinės viršininkas, planuoja, kovai su svaigųjų gėrimų šmugeliu iš Kanados, įsteigti aeroplanų žvalgybą, kuri patroliuotų Detroito upę, Erie ežerą ir St. Clair ežerą.

Tuo reikalu jis pradėjo pertraktacijas su muitų vyriausybe Washingtono.

Netvarka nacionalinių parkų administracijoje

WASHINGTONAS, rugs. 4. — Massachusetts senatorius David I. Walsh kreipėsi į vidaus reikalų departamentą, prašydamas, kad būtų ištirti Lynn, Mass., burmistro Baerio padaryti kaltinimai dėl netvarkos nacionalinių parkų administracijoje.

Burmistras Bauer, būtent, sako, kad, pav., nacionalinis Yellowstone parkas esąs visai pavestas koncesioninkams operuoti, kurie iš to pelnosi sau milijonus.

400 žmonių liko be pastogės dėl gaisro Paryžiuje

PARYŽIUS, rugs. 4. — Paryžiaus priemiesty netoli nuo Porte de Pantin praeitą naktį siautė didelis gaisras, sunaikinęs 200 darbininkų gyvenamųjų namų. Apie 400 asmenų liko be pastogės. Medžiaginiai nuostoliai siekia apie 250 tūkstančių dolerių.

7 žmonės žuvo per baisią audrą Filipinų salose

MANILA, Filipinai, rugs. 4. — Siautęs vakar tifonas (audra) Filipinuose ypačiai didelę pragaisties padarė Luzono saloje. Debesų praturkimu Rizalo provincijoje kai kurios vietos buvo vandens apsemtos ir, kiek žinoma, septyni žmonės prigrėdė.

Anglija ištirs arabų žydų riaušių priežastis Palestinoje

LONDONAS, rugs. 4. — Anglijos darbo vyriausybė nutarė pamatingai ištirti priežastis neramumų Palestinoje, per kuriuos buvo užmušti 200 žydų ir arabų. Tapo jau paskirta tam tikra tardomoji komisija, kuri netrukus išvyks į "šventąją žemę". Komisijos pirminku paskirtas Sir Walter Shaw; kiti trys komisijos nariai yra parlamento nariai, paskirti po vieną iš kiekvienos trijų didžiųjų politinių partijų.

Dirizablis "Graf Zeppelin" namie

Vokiečiai pasitiko grįžusį oro milžiną varpais ir armotų salvais

FRIEDRICHSHAFENAS, Vokietija, rugs. 4. — Dirizablis "Graf Zeppelin", sekmdienio rytą išlėkęs iš Lakehurst, N. J., ir laimingai perskridęs Atlanto vandenyną, grįžo į Friedrichshafeną šandien 8:52 ryto [2:52 ryto Chicago laikrodžiui].

Grįžęs iš kelionės aplink pasaulį oro milžinas buvo pasitiktas bažnyčių varpų skambinimais, armotų salvais ir milžiniškos susirinkusios žmonių minios krikštavimais.

Tuštyste, tavo vardas... ne, ši atveji nebe moteriškė

ZAGREBAS, Kroatija, Jugoslavija, rugs. 4. — Vietos laikraštis Večer praneša, kad ligšiol jau 20 tūkstančių jaunų vyrų įsiregistravo dalyvauti vyrų grožio konteste, kuris įvyks rugsėjo 13 dieną ir kuriame bus išrinktas "grožio karalius". Pirmas prizas yra 200 dolerių.

Armotos sprogimo vienas jureivis užmuštas, 5 sužaloti

KONSTANCA, Ruman., rugs. 4. — Šaudymo pratimų metu Rumanijos kreisery Maresi sprogimo armota. Vienas jureivis buvo užmuštas, o kiti penki sužaloti.

VARSUVA, rugs. 4. — Bendrame visų parlamentinių grupių atstovų susirinkime šandien tapo patvirtinta Lenkijos sąjunga su Francija.

Pasazierius užsimušė aeroplano katastrofoje

KINSTON, N. C., rugs. 4. — Netoli nuo čia šandien nukrito aeroplanas. Jo pasazierius Richard Bland užsimušė, o pilotas L. Wilson skaudžiai užsigavo.

Vokietijos kabinetas priėmė Haagos reparacijų sutartį

BERLYNAS, rugsėjo 4. — Reicho ministerių kabinetas, užsienio reikalų ministeriui Stresemannui pirmininkaujant, kaip vienu balsu priėmė Haagos reparacijų konferencijos raportą.

Pranešime spaudai vyriausybė sako, kad Haagos sutartis reiškianti, jogei Vokietija atgaunanti savo valstybės suverenybę ištraukimu aliantų kariuomenių iš Reino krašto, prasidėsiančiu rugsėjo 15 dieną. Be to, pirmais metais Vokietija mokėsianti jau 175 milijonus dolerių mažiau, nekaip būtų reikėję mokėti einant senuoju Daweso reparacijų planu.

Kabinetas nutarė imtis visų reikiamų priemonių išaiškinti Vokietijos žmonėms, kad Haagos sutartimi Vokietija yra laimėjusi, o ne pralaimėjusi, kaip kad vokiečių nacionalistai skelbia.

Penki darbininkai užberti vario kasyklose

STOCKTON, Cal., rugs. 4. — Calaveras Copper kompanijos kasyklose Copperopolise šandien, viršui įgriuvus, buvo užberti penki darbininkai 1,450 pėdų po žeme. Po kurio laiko vienas jų buvo atkastas, labai sužalotas, bet dar gyvas.

Bombardavo naujai pastatytą filmų teatrą

CRYSTAL LAKE, Ill., rugs. 4. — Mesta bomba čia stipriai apdraskė naująjį El Tovar krutamųjų paveikslų teatrą, kuris vos prieš mėnesį buvo atidarytas. Kas metė bombą ir del ko, nesusekta. Kadangi tuo metu žmonių teatre nebuvo, tai niekas nenukentėjo.

LIETUVOS ŽINIOS

Lenkai jau leidžia per administracinę liniją

KAUNAS. — Lenkai nuo rugpjūčio 8 d. Uciechos Alytaus rajone buvo uždarę administracinę liniją Lietuvos piliečiams, kurių žemės ši linija perkerta, ir kurie priversti eiti į anapus laukų vogti savo derliaus. Apie šį uždarymą Lietuvos vyriausybė telegrama pranešė Tautų Sąjungos Generaliniam Sekretoriui, nurodyma, kad tai yra laužymas Karaliaučiuje pasirašytos ir jau prieš kelius mėnesius įsigalėjusios konvencijos ir kad šis uždarymas daro Lietuvos piliečiams daug nuostolių.

Dabar praneša, kad lenkai, nieko nepranešę, vėl pradėjo leisti mūsų piliečius per administracinę liniją lauko darbams.

Valdžios autorizuoti chuliganai

KAUNAS. — Vienas "nuken-tėjęs" praneša "Lietuvos Žinioms" šitoki incidentą:

"Sekmdienį (rugs. 11 d.) Vytauto parke apie 10 val. vakaro, įtardami esą mes kalbėjome lenkiškai, o tikrėnybė mes kalbėjome rusiškai ir lietuviškai, užpuolė mus nepažįstami du asmenys ir gerokai lazdomis apklė. Karo policijos pagalba jie buvo sulauktyti, bet parodė kažkokius ženklus, jie karo policijos buvo paleisti.

"Nukentėjęs."

Eksportuota 1,152,900 kilogramų sviesto

KAUNAS. — Per pirmą šių metų pusmetį iš Lietuvos eksportuota 1,152,900 kg. sviesto. Pernai tuo pat laiku eksportuota 972,200 kg. Sviestą eksportuoja 14 firmų, bet didžiausia dalis — 60% viso eksporto tenka Pieno centrui. Daugiausia sviesto gabenama į Vokietiją, antroje vietoje yra Anglija ir šiemet pradėtas gausus eksportas į Šveicariją.

LEK DAMAS DVIRAČIU UŽMUŠE MOTERĮ

Liudvinavo valsčiaus gyven-toja Ona Akcinavičienė, 70 m. amžiaus, rugpjūčio 10 dieną ėjo plentu. Nepažįstamas vyras važiuodamas dviračiu ją parvėrė ir sunkiai sužalavo. Žmonės rado Akcinavičienę be sąmonės. Parvėžtą į Liudvinavą mirė.

15-kos Metų Patyrimas

Išmokino Naujienų Pinigų Siuntimo Skyriaus Vedėjas surasti greičiausius ir tikriausius kelius pinigų siuntimo Lietuvon.

Naujienos pasiūnia pinigus paštu ir telegrama. Pinigai išmokami į trumpiausią laiką.

Siųsti pinigus per Naujienas yra labai saugu, nes Naujienos apsaugoja Jūsų pinigus savo turtu ir savo geru vardu.

Naujienų ofisas atdaras nuo 8 ryto iki 8 vakaro. Sekmdieniais nuo 9 ryto iki 1 po piet.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St.,

Chicago, Ill.

Po tolimus ir nežinomus kraštus

Pas Afrikos negrus. Vačivokvai

[L. U.] Prie mažiau ištirtų Afrikos tautelių tenka priskirti ir vačivokvai — viena juodųjų giminė. Apie šiuos gyventojus, jų papročius ir jų kraštą geriau susipažinome tik po vienos vokiečių ekspedicijos, kuri buvo siunčiama į Afriką 1926 m. vadovaujant Willemui Jaspersui, pranešimų. Iki šiol iš įvairių pirklių ar misionierių, kaip pastebi minėtasis Jaspersas, apie tą tautelę beveik nieko nežinojome, o kad tokia tautelė yra, galėjo me žinoti jau po 1914 m. darytos vokiečių ekspedicijos į Afriką, vadovaujant Livingstonui. Toji negrų tautelė gyvena Vakarų Afrikoje, portugalams priklausančioje kolonijoje — Angoloje, tuksstantiems km. atstume nuo juos. Tos tautelės papročius, užsiėmimą ir kultūrą galėtume matyti iš čia įdėtos mėsos ekspedicijos vadovo W. Jaspers'o aprašytos savo kelionės santraukos.

Ekspedicija darė sunkią kelionę per pelkėtą prie Dilolo ežero kraštą, kuris rubežiuojasi su Belgijos kolonija Kongo ir pakeliavus apie 100 km. nuo juos, ekspedicija užtikto pirmąsias vačivokų kolonijas. Tai buvo kokios 50 trobelių sodžius, kurio šalia tekojo Kunai šaltinis. Keliauninkai buvo labai nuvargę ir todėl skubinosi į minėtą sodžių pailsėti. „Nežiūrint mūsų nuvargusių blogos išvaizdos, vietinius gyventojus nepaprastai užimponavo, — sako Jaspersas. Iš viso kaimo susirinko juodukų apie keliauninkų apstojimo vietą pažūrėti baltųjų, tų „dieviškos giminės“, kaip jie sako, žmonių ir jais stebėtis. Tarp vietinių gyventojų buvo gana didelis skaičius tokių, kurie savo gyvenime baltųjų dar nebuvo matę. Ypač keliauninkus užinteresavo viena sena burtininkė. Ji beveik visą savo kuną nusegiojusi įvairiais ragais, vėžlių kiautais, akmeniuokais, iš medžio išpauštytomis figūrėlėmis, žodžiu sakant, apsikarsčiusi įvairiais kaitais „šventais“ daiktais — amuletais. Taip apsirengusi ji prisistatė prie keliauninkų, persitkrino, kad jie yra „tikros mėsos ir tikro kraujo“, o po to pasiėmė suterštą odinę makštį, kurioje buvo surudijęs peilis. Su tuo peiliu ji priėjo vėl prie baltųjų ir paprašė, kad jie duotų jai savo mėsos atpiauti ir bent

kiek savo kraujo, nes tai jai busia geriausi vaistai nuo pilvo skausmų ir nuo visokių užburimų ar „pagadinimų“. Tačiau keliauninkai tokią operaciją daryti nesutiko, o vietoj kraujo ir mėsos davė jai geroką sauja tabokos, kurią ji su džiaugsmu priėmė. Tuojau po to pasidirbo ji greit iš medžio pypkę, prikimoš to tabokos, uždėjo degantį anglį ir pamokyta pradėjo „skaniai“ rukyti.

Čia baltiesiems svečiams su negrais besimaišant, išėjo iš savo keturkampės trobos ir sodžiaus viršininkas, arba kunigaikštis; priėjo jis prie svečių ir pasveikino paliesdamas jų rankas. Po to suteikė jis baltiesiems, taip vadinamąsias „ministerių“ dovanas: avį, vištą, bananų kekę ir pilną asotį vandens. Svečiai jam atsidėdami, dovanojo jam didelį peilį, tam tikrą raudoną be rankovių „švarką“, dėgtukų dėžutę ir praskiesto „šnapso“ butelį. Prie dovanų įteikimo dalyvavo dar keturi sodžiaus „ministeriai“, kurių vienas rūpinosi maisto reikalais, antras vietos ceremonijomis, trečias kaip generolas — karo vadas ir paskutinis kaip mairū — prekybos reikalų vedėjas. Žinoma, visi apsisotojo jų susirinkimų buveinėje — tai iš žolių nupintu stogu ir be sienų namas, kurio viduryje degė ugniakuras. Čia į svečius kaimo kunigaikštis pasakė pasveikinimo kalbą, į kurią ir baltieji svečiai atsakė.

Vačivokvų moterys įvairiose svečių priėmimo ceremonijose laikosi nuolatos. Dauguma jų gyvena atskiruose namuose, o vyrai turi jų ne po vieną; pats kunigaikštis turi 40 „žmonių“, be to, jam priklauso ir visos kitos likusios moterys, nežinrint ar jos vedusios ar ne, tačiau tikromis savo „žmonomis“ jis jų neskaito. Tai tik pripuolamosios „žmonos“.

Rėdosi vačivokvai labai paprastai. Išsidirba patys druskos ir pipirų pagalba kailius ir iš jų pasidaro du uždangalų — vieną nešioja priešais, kitą užpakaly. Kai kuriuose vačivokų kaimuose keliauninkai užtikdavo ir sueuropintų drabužių, tačiau daugumoj europietiški drabužiai jie nė žinote nežino.

Svarbiausias vačivokvų užsiėmimas yra medžioklė. Tenka pastebėti, kad vačivokvai nors ir primityviški, bet geri medžiotojai ir dėl to visoj Angoloje — belgų kolonijoje „vačivokvas“ medžiotojų tarpe laikomas pagarbos žodžiu. Atsiminus jiems medžioklės slaugas, visai neuostabu, kad jie toj srityje gerai išsitobulino. Jų kraštas pilnas įvairiausių didžiulių medžioklės gyvulių, visokios rūšies „jaučių“, antilopių, miškinų šunų, liutų, elefantų, krokodilų, upės arklų, beždžionių ir d. k. Kai kuriuos žvėris vačivokvai laiko šventais ir jų nešaudo, tikriau sakant, nemuša, pav., hijenų, chameleonų ir k.

Keliauninkai kur laiką pagyveno pirmame vačivokvų kaime, susidraugavo su jų kunigaikščiu ir per tai jie galėjo išsisklauninti jo apie jų pažiūras į tikėjimą, į pasaulį, į mirtį ir gyvenimą ir t. t. Svarbiausia, tai jie tikėjo esant pasauly įvairių dvasių, kurių vienas blogos ir nuo jų apsiginti galima įvairiais amuletais, panašiai, kaip mūsų kai kurios davatkėlės nuvyti piktas dvasias ginas „ražančiumi“ ir „medalikėliais“. Taigi pasirodo, kad mūsų davatkėlės nedaug pašokę tuo atžvilgiu už vačivokvus. Jeigu mes sakome, kad mūsų sodžių bobos turi nemaža prietarių, tai tuo labiau šis pasakymas tinka vačivokvams. Kiekvienas keistesnis gamtos apsiereikimas ar daiktas turi jiems ką nors ženklinti, todėl neretai įvaro jiems baimės pa-

prastas gamtos apsiereikimas. Pats vadas visą laiką pasakojo keliauninkams apie įvairius jo nuotikius su piktomis dvasiomis.

Beveik visi vačivokvai gausiai vartoja opiumą. Apsisvaginę opiumu sukdavo jie tam tikras naktines šventes, kur vyrai ir moterys šokdavo tiesiog ekstaziškus šokius, šaukdavo, klydavo, o muziką sudarydavo du antilopės kailio „bugnai“ ir tam tikra iš medžio išpiauta skiedra, į kurią pučiant gaudavosi rėžiantis balsas. Be opiumo jų savo švenčių metu vartoją dar tam tikrą svaiginamąjį gėrą.

Dar įdomu paminėti tai, kad kiekviename sodžiuje randasi kalvė, kurioj dirbama reikalingieji išmai: peiliai, strėloms smailagalai ir k. Iš kur jie gauna geležis? Tuo susidomėjo ir keliauninkai. Vieną dieną jiems bekeliaujant siauru takeliu, pasirodė keletas vačivokvų, kurie ant galvų nešė pilnus geležies turinčių akmenų krepšius. Tada keliautojai juos pasekė ir pasirodė,

NAUJIENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday by
the Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street
Chicago, Ill.

Telephone Roosevelt 8500

Editor P. GRIGAITIS

Subscription Rates:
\$8.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago
\$3.00 per year in Chicago
3c per copy

Entered as Second Class Matter
March 7th, 1914, at the Post Office
of Chicago, Ill., under the act of
March 3rd, 1879.

Naujienos eina kasdien, išskyrus
sekmadienius. Leidžia "Naujienų"
Bendrovė, 1739 S. Halsted St., Chi-
cago, Ill. Telefonas Roosevelt 8500.

Užsakymo kaina:

Chicagoje — paštu:	
Metams	\$8.00
Pusei metų	4.00
Trims mėnesiams	2.00
Dviem mėnesiams	1.50
Vienam mėnesiui	.75

Chicagoje per išnešiotojus:

Vieną kopiją	3c
Savaitėi	18c
Mėnesiui	75c

Suvenytose Valstijose, ne Chicagoje, paštu:

Metams	\$7.00
Pusei metų	3.50
Trims mėnesiams	1.75
Dviem mėnesiams	1.25
Vienam mėnesiui	.75

Lietuvon ir kitur užsieniuse [Atpiginat]

Metams	\$8.00
Pusei metų	4.00
Trims mėnesiams	2.50
Pinigų reikia siųsti pašto Money	
Orderiu kartu su užsakymu.	

KOVA DEL MUITŲ.

Jungtinių Valstijų kongresas dabar rengia vadina-
mą "muitų reviziją". Kaip yra žinoma, viena iš dviejų
didžiųjų Amerikos partijų, republikonai, stoja už aukš-
tus muitus; o antroji partija, demokratai, yra priešingi
aukštiems muitams. Taigi ir tame muitų peržiūrėjimo
klausime pasireiškė tarp republikonų ir demokratų žy-
mus nuomonių skirtumas. Trumpai sakant, įsiai yra tas,
kad republikonai nori daryti (ir daro) visų muitų revizi-
ją, tuo tarpu kad demokratai reikalauja revizijos tik-
tai ukių produktų muitams.

Zodis "revizija" čia tikrumoje reiškia kėlimą. Pake-
liant muitus ukių produktams, norima padėti Amerikos
farmeriams, kurie iki šiol nebuvo maitais apsaugoti nuo
svetimų šalių kompeticijos, kaip pramonininkai. Kad
farmeriams reikią šituo būdu padėti, su tuo sutinka ir
republikonai ir demokratai, — nors tikrumoje tai yra
klaidinga nuomonė. Farmeriams būtų suteikta daug tik-
resnė pagelba, jeigu būtų sumažinti (o laikui bėgant ir
visai panaikinti) muitai pramonės dirbiniams. Bet demo-
kratai sako, kad jokių naujų muitų daugiau, kaip žemės
ukio produktams, dabar nereikia; pramonininkų prekės
esančios jau ir taip gerai, ir net per daug gerai, apsau-
gotos. O republikonai nori, pasinaudojant šia proga, kel-
ti ir industrijos muitus.

Ši kova del muitų Washingtono dar, galima sakyti,
tik prasidėjo. Jai besivystant, bus daroma įvairių politi-
nių kombinacijų tarpe partijų ir atskirų grupių kiekvie-
nos partijos viduje. Jau dabar paaiškėjo, kad dalis demo-
kratų (pav. senatorius Walsh iš Massachusetts valstij-
jos) ketina eiti muitų klausime ne su savo partija, bet
su republikonais. Antra vertus, dalis republikonų — kaip
ve sen. Borah, La Follette ir k. — rengiasi kartu su de-
mokratais atakuoti republikonų sumanymus.

Dauguma Amerikos žmonių tečiaus muitų klausimais
mažai tesiinteresuoja. Jiems rodosi, kad tai esą nesvar-
bus dalykas. O kurie apie tai kiek galvoja, tai pa-
prastai priima be kritikos republikonų skelbiamą teori-
ją, kad Amerika turinti būti "apsaugota nuo pigių Euro-
pos prekių". Jei, girdi, Amerikos rinkos būtų užverstos
prekėmis, atgabentomis iš svetimų šalių, tai fabrikai čia
turėtų sustoti ir milijonai darbininkų būtų išmesti į gat-
vę, — kas, iš tiesų, yra tuščias baubas, nes Amerikos
pramonė, kaip visi žino, vartoja masinę produkciją, ku-
rios dėka prekės šioje šalyje gali būti gaminamos daug
pigiau, negu kur kitur.

Muitai yra niekas kita, kaip paslėpti mokesniai (tak-
sai). Kada šalis apsitveria muitų siena nuo kitų šalių,
tai jos viduje kiekvienas prekių gamintojas gali imti aukš-
tesnes kainas, negu jo prekės yra vertos. Tas aukštes-
nes kainas užmoka žmonės, vartotojai. Del to, kad Ame-
rikos muitai yra aukšti, tai čia yra labai brangus gyve-
nimas. Jeigu muitai bus pakelti, tai gyvenimas dar la-
biau pabrangs. Ir kartu, keršindamos Amerikai už mui-
tų kėlimą, ims kelti savo muitus ir kitos šalys, taip kad
bus ap sunkintas prekių eksportas iš Amerikos į kitas
šalis — vadinasi, turės sumažėti gamyba.

Jei Amerikos žmonės būtų politiškai susipratę, tai
jie kovotų prieš visokius muitus. Bet dabar dauguma jų
balsuoja kaip tik už tą partiją, kuri nori kuo aukščiau-
sių muitų.

HERETIKŲ BAUDIMAS.

Visose kominternio sekcijose eina atkakli kova "tik-
rojo leninizmo" su "heretikais". Kiek tų "heretikų" bu-
vo neseniai išmesta iš amerikinės kompartijos, spaudo-
je jau buvo minėta. Dabar ateina žinia, kad pavojingias
"herezijos" lizdas tapo užtiktas ir Francijos komunistų
partijos viršūnėse, butent, centralinio partijos organo,
"L'Humanité", redakcijoje.

Iš Paryžiaus komunistų dienraščio štabo tapo stai-
giai pašalinti šeši redaktoriai, kadangi jie nesugebėję
vesti partijos organą "teisinga" linija.

Kiekvienas sutiks, kad tai yra gana keistas dalykas.
Žmonės per metų metus redagavo laikraštį, kurio spal-
tose budavo nustatoma visos partijos politika, ir partijos
bosai nematė jame nieko blogo. Tik staiga pasirodė, kad
jo vedėjams "leninizmo" dvasia išgaravo! Kas čia galėjo
atsitikti?

Gal but, i tuos redaktorius paveikė viešas Paul Ma-
rion'o pareiškimas prieš Rusijos bolševizmą, apie ką

prieš keletą dienų buvo pranešta laikraščiuose. Tasai
Paul Marion, kaip skaitytojai atsimena, buvo Francijos
komunistų propagandos biuro galva ir, kaip toks, nu-
vyko Rusijon arčiaus susipažinti su bolševikišku "rojum"
ir pasidaryti prie paties komunistų internacionalo cen-
tro. Bet, pabuvęs sovietų sostinėje penkioliką mėnesių
ir savo akimis pamatęs, kas tenai dedasi po "proletaria-
to diktatūros" priedanga, įsiai sugrįžo Francijon ir pa-
sitraukė iš partijos, viešai paskelbdamas savo visišką
nusivylimą bolševizmu.

Gal but, sakome, šitas to žmogaus žinksnis užmušė
ir "L'Humanité" redaktoriuose tikėjimą Lenino evange-
lija. O jei ne, tai jų pašalinimo priežastis galėjo but ta,
kad Francijos komunistų vadai susipešė del gaunamų iš
Maskvos ragaišių.

Katras šitų spėjimų yra teisingesnis, mums nesvar-
bu. Bet yra faktas, kad bolševikiškas komunizmas visur
skaldosi ir krinka.

Apie Įvairius Dalykus

Iš paslaptingojo pasaulio

Tarp Chicagos Lietuvių

Bridgeportas

Dar apie pašovimą Sello

Bridgeportiečius sujungia ne laimė, įvykusi pereinant antradienį adresu 3143 So. Halsted St., t. y. pašovimas Frankio Sello ir jo žmonos.

Jau tą pačią dieną buvo pakliedęs gandas, kad vienas pašautųjų miręs. Atsiklausus į ligoninę pasirodė, kad pašautieji dar gyvi.

Trečiadienio rytmetį Deering policijos stotyje teko nugirsti taipgi, kad pašautieji dar gyvi. Bet esą jų padėtis sunki. Vyras persautas per pilvą. Kulka kliudžiui puslę.

O ir moteris sužeista sunkiai. Kaip įvyko nelaimė, tikrai nepatiriau. Girdėjau bent porą aiškinimų. Vienas jų labiau suprantamas.

Esą, Stoksus, iš kurio Sellai rendavojo kambarius, ir Sellai turėję argumentų bent porą dienų del randos. Stoksus buvęs pertrenktas ant grindų. Jisai tuomet pakilęs, pribėgęs prie stalčiaus ir pasigavęs revolverį. Stoksus šovęs į Sellą ir sužeidęs jį. Tuo laiku pasirodžiusi Sello žmona.

Ji nutvėrusi Stoksus už rankos ir mėginusi atimti ginklą. Jiems del ginklo besivaidijant, ginklas iššovęs. Ar Stoksus iššovė, ar netyčia užkabinta ginklo gaidelės—nežinia. Bet moteriškė tapusi persauta.

Kita pasaka yra tokia. Girdi, Stoksus, argumentuodamas del rendos, pagruomojo revolveriu. Tuomet buvęs kambarių svetimas žmogus pertrenkęs Stoksus ant grindų. Sellas pasislėpęs už adverbijos ir žiūrėjęs, Stoksus tada iššovęs į Sello žmoną porą kartų. Kada moteris buvo pašauta, tai pats Sellas bėgęs laukan. Stoksus šovęs ir į jį. Kulka pataikiusi Sellui į šoną.

Keletas žodžių apie dalyvius šios nelaimės. Sellas, sakoma buvęs labai miklus amatninkas. Bet gyventi jam kažin kodel ne kaip sekėsi. Budamas malioris (peinteris), jisai, rodosi, galėdavo uždirbti ne mažai. Prie to, jo žmona vakarais dirbdavo valgykloje.

Vienok jie gyveno menkuose kambariuose, už kuriuos turėdavo mokėti rendos tik 15 dolerių mėnesiui. O žmona, kad šian die gerų kambarių už tokią rendą nė negausime. Tada ji rodytų, jorgei Sellas arba neuždirbdavo arba uždarbiai koku nors būdu išsprusdavo iš rankų, arba, pagalios, Sellai nebuvo prastę ieškoti gražesnių kambarių gyventi.

Kai del Stoksaus, tai jo praeitis yra gana įdomi. Gimęs jisai 1870 metais, Stukuose, Kėdainių apskrityje. Iš mažens buvo nepaprastai gabus amatninkas. Kaimiečiai, matydami jo gabumus, net pradėjo legendas tverti—kad, girdi, jis mokėdavęs iš geležies aukšą padaryti.

Stoksus buvo knygnešis. Knygas pradėjo nešioti kartu su tėvu, budamas vaikišias 14 metų. Kalbama, kad per septyniolika metų Stoksus, dar vaikišias pardavęs 2,000 lietuviškų knygų, nors caro valdžia

gaudydavo lietuviškų knygų platintojus ir sunkiai baudavo juos.

Atitarnavęs kariuomenei, Stasys Stoksus sugrįžo Lietuvon. Jis pradėjo užsiimti staliaravimu. Ir šiame amate pasižymėjo. Jo pažįstami ypač stebėdavosi vadinamomis "sekretomis", kurias Stoksus padarydavo komoduose. Jie nieku būdu negalėdavo jas užtikti—taip dailiai Stoksus suleisdavęs medį ir taip gudriai įdėdavęs komodon "sekretką".

Bet ir gan keisto (sakysiu, ekscentriško) būdo Stoksus būvęs. Jei ištiks jį koks nesmagumas, tai jau staliariauti nebegalėdavo. Jisai pasiimdavo tuomet kai kuriuos įrankius ir pasiisdavė por kaimus išmuštus langus dėti.

Kai pasitaikydavo nugirsti, kad žandarai suėmę kokį knygnešį, tai Stoksus, palikęs darbą, vykdavo į Prūsų lietuviškų knygų gabenti Lietuvon.

Stoksus buvo ne tik dailio ir stiklus. Jisai siudavo knygoms viršelius. Ir kada policija užtikdavo pas jį lietuviškų knygų, tai jisai stengdavosi "išsimeluoti" (ypač kai knygos budavo senos), kad jis gavo jas viršeliams prisiuti. O viršeliams prisiuti ir pats pristatė atnešdavo Stoksiui knygų.

Nors policija šnairuodavo į Stoksus, bet jam pavykdavo išsisukti iš jos nagų. Kartą tečiaus jisai kuone pakliuvo ilgam laikui į kalėjimą, o gal ir Sibirą pamatyti. Dalykas buvo toks. Šaliniam kambarį jisai turėjo naujų lietuviškų knygelių. Policija apie tai sužinojo. Ji užpuolė Stoksaus namą. Kol policija buvo pirmąjam kambariui, tai Stoksaus motina spėjo sugrįsti didelį glėbį knygų po kvoldotu savo andaroku, ir pasiėmusi šluotą, neva šluodama, išėjo iš gričio ir išnešė knygas. Vienok visas nespėjo išnešti. Policija užtiko keletą. Ir deliai jų Stoksus turėjo gana daug nesmagumų. Bet galų gale jis ir šį kartą "atsimelavo".

1902 metais Stoksus atvyko Amerikon. Chicagoje gyveno ilgai. Pastaruoju metu žmogus buvo suvargęs, sirguliavo ir šiaip išrodė susikrimtęs. Apie Stoksus, kaip knygnešį, ir apie kitus Lietuvos knygnešius galima patirti plačiau neseniai išleistoje knygoje "Knygnešis". Ją galima gauti knygyne "Lietuva", 3210 So. Halsted St.

—Reporteris.

Cicero

Žiemai atėjus, chigagiciečiai mus tankiai atlanco su savo parengimais, todėl kad mes turime gerą svetainę. Lietuvių Liuosybės svetainė visiems prieinama ir visiems gerai žinoma. Vienas pirmųjų rudens sezono parengimų bus spalio mėnesio pabaigoje. Tai vakaras Raudonos Rožės klubo — 15 metų sukaktuvėms. Antras vakaras įvyks lapkričio 3 dieną. Tai bus Lietuvos Kareivių draugijos šaunusis parengimas su perstatymu "Netikėtas sugrįžimas". Veikalui pastatyti scenoje vadovauja p-nia Dundulienė.

Stoksus buvo knygnešis. Knygas pradėjo nešioti kartu su tėvu, budamas vaikišias 14 metų. Kalbama, kad per septyniolika metų Stoksus, dar vaikišias pardavęs 2,000 lietuviškų knygų, nors caro valdžia

O p. Dundulienė yra gabi scenos darbuotoja. Malonu mums ciceriečiams, kad ji pasirodys pirmąsias Ciceroje, o ne Chicagoje. Ir ponis Dundulienė duos pas mus keletą vakarų šį sezoną, su geriausiomis jėgomis.

Malonu bus matyti senus mūsų scenos darbuotojus ir malonu, kad jie pirmąsias pasirodys pas mus, garsiojo Ciceroje. —Ciceronas.

Town of Lake

Vietos piliečiai—parapijon

CHICAGOS ŽINIOS

Mirė Wm. E. Dever, buvęs Chicagos mēras

Antradienį, kaip 1:40 val. dienos, mirė William Emmett Dever, buvęs Chicagos mēras laikotarpyje 1923 iki 1927 metų.

Mirties priežastis — vėžis, del kurios ligos jis kentėjo kuomet metus laiko.

Deveris visą ligos laiką norėjo, kad jam būtų padaryta operacija. Jo šeima tečiaus buvo priešinga operacijai, kadangi daktarai nesitikėjo nieko gera iš operacijos.

Deveris iki paskutinės dienos nemanė, kad mirtis taip arti. Nemanė nė jo šeima. Dar antradienį jisai jautėsi kaip ir kitas dienas.

Bet 1 valandą ligonis pareiskė jaučiantis silpnumą. Jis buvo paguldytas ant sofos. Kaip 1:40 val. jis mirė.

Deliai jo mirties šeimynai išreikšta gilių užuojautos. Ir išreikšė jos ne tik draugai, ne tik politikieriai demokratų, kurių partijai priklausė Deveris, bet taip pat republikonai. Ir vienas pirmųjų buvo dabartinis Chicagos mēras Wm. Hale Thompson.

Deveris atvyko Chicagon būdamas jaunas vyras. Gavęs darbą, vakarais jis mokėsi — studijavo tiesas. Tapęs advokatu, tuoj pradėjo praktikuoti.

1902 m. Dever tapo išrinktas aldermanu. Vėliau buvo teisėjas Superior teisme. Paskutinis politinis džiabas — mēro vieta.

Dever skaitėsi eilėse švairių politikierių.

Jisai, kaip mēras, susilaukė priešingumo deliai to, kad mėgino pildyti prohibicijos įstatymą, kuriam ir pats buvo priešingas. Bet, kaip mēras, jis skaitė savo pareigą pildyti įstatymus.

Miršta žmonės, siunta šunys, kyla gaisrai del karščių

Senai nebuvo lietaus Chicagų. Tuo gi tarpu karščiai buvo dideli. Antradienį, apie 3 val. po pietų, temperatūra buvo pakilusi iki 91 laipsnio.

Mirė vyrai ir moteriškė širdies liga — kaip manoma, del karščio.

Buvo užsidegę Forest Preserves prie Palos Park. Išdegę žolė ir krūmai pusantros mylios plote — sausa kalta.

Mieste pasiutusi šunys įkando 50 žmonių per 36 valandas kaitros.

Kankinimų išgavo \$480

Du plėšikai įėjo John Kosman namą, 2037 Carver st. Jie pa-reikalavo pinigų. Kadangi iš karto Kosman pasakė neturintis pinigų, tai piktadariai ėmė kankinti jį. Kosman atidavė \$480 — visus pinigus, kiek turėjo sutaupinęs.

Kantrūs banditai

Trys banditai išsėdėjo kantriai 4 valandas Lane Court teatro ofise, 327 Center st. Jie laukė pasirodant teatro menedžerį, Frank Schmidt. Kada menedžeris pasirodė, tai banditai privertė jį atidaryti saugiąją šėpą. Jie pasiėmė \$700 ir paspruko.

416,720 mokinių pirmą dieną

Chicagos miesto mokyklose antradienį, pirmą šio sezono mokymosi dieną, užsiregistravo 416,720 mokinių. Numatoma, kad visų mokinių skaičius iki spalio mėnesio 1 dienos pasieks 500,000 skaitlinę.

Areštuotas detektyvas; kaltinamas grafu

Valstybės advokato (Swanson) ofiso tyrinėtojai areštavo detektyvą Michael de Laurentis. Detektyvas buvo areštuotas, kada jisai ėmė \$100 grafo alaus flate. Nelaimė detektyvą ištiko adresu 4553 Sheridan road.

Banditai veikia

Aštuoni banditai užpuolė rod-hauzė vardu "Garden of Allah", prie Waukegan road ir Lake st., Glen Vjėw. Jie pašovė rod-hauzės menedžerį Cy Tearney.

Tarp Chicagos Lietuvių

Piknikas jau buvo

International Lith. Worlds Fair Assn. of Chicago piknikas įvyko rugsėjo 1 dieną Sve-lainio darže, prie 83rd St. ir Kean ave. Piknikas pasisekė. Rengėjai dėkuoja svečiams už atsilankymą. Dalinta dovanos piknikui ir visos buvo priimtos, išskyrus vieną, — buten 249. Kas turi tą numerį, tai malonės atsiimti pas Masi-lioną adresu 2311 S. Leavitt St. —Komitetas.

Birutės orkestras

Už kelių dienų prasidės Birutės orkestro repetitijos. Orkestras tebėra jaunutis, nes susivėrė vos pereitais metais. Tačiau, nežiurint į tai, praėjusią sezoną orkestras pasirodė daug geriau, negu buvo tikėtasi. Vedėjas Steponavičius sako, jog yra gerų perspektyvų, kad šiais metais orkestras dar labiau pagerės.

Reikia pranešti, kad kol kas dar yra progos geriems muzikantams įstoti į šį pirmutinį lietuvių simfonijos orkestrą Amerikoje. Reikalinga yra pora gerų smuikinkų, kurie galėtų groti pirmą partiją, ir po vieną iš sekamųjų instrumentų: flute, oboe, bassoon, French horn, cello ir bass viol.

Geram orkestrui reikalinga, kad instrumentai tinkamai balansuotųsi. Užtat ir norima siekti tiek daugiau muzikantų gauti. Muzikantai, kurie grojate aukščiausi išvardytais instrumentais ir turite penkių metų patyrimą, kreipkitės į orkestro direktorių C. Steponavičių (4142 Archer Ave. Lafayette 7552). Muzikantai, kurie nori įstoti į Birutės orkestrą, privale mažiausiai būti 17 metų amžiaus. —A.

Cicero

Vaikų draugijėlė Aušrelė turėjo išvažiavimą perėitą sek-madienį Forest Preserves. Buvo serijos — aštuonios dovanos. Dovanų dalinimas neįvyko. Komisija susirinkusi pamatys kam dovanos teks. Rodosi, kad dovanų paskyrimas įvyks ateinantį ketvirtadienį, vakare, Liuosybės svetainėje. Apie tai bus pranešta laikraščiuose. Tėmykite! Raudonos Rožės klubo bes-bolo jauktas progresuoja. Cicero užima pirmą vietą. Tai daro garbę lietuviams. —K. P. D.

Town of Lake

Pernai šioje apelinke, adresu 1702 West 47 St., turėjo krautuvė A. Vasiliauskas. Buvo autams baterejos, įvairūs elektriniai aparatai, tajorai čia laikoma.

Vėliau p. Vasiliauskas išsikėlė į Brighton Parką. Čia turėjo garažą.

Dabar tečiaus, jau bus koks mėnuo laiko, jisai ir vėl sugrįžė į senąją vietą — 1702 West 47th St. Ir savo krautuvėlę

taip jau laiko baterejas, tajorus ir kitokias reikmenis automobiliams. Taip jau laiko visokių elektrinių aparatų.

Privazi